

ЗАПРАШАЕ «ЖУРАВІНКА»

«Юбілейны», «Свіцязь», «Мінск», «Зялёны Луг» — гэта назвы новых кафэ і рэстаранаў, якія адкрыліся ў нашай сталіцы за апошнія некалькі месяцаў.

Сёння мы раскажам пра рэстаран, які названы ласкавым беларускім словам «Журавінка». Будучыя госці Мінска — савецкія і замежныя турысты, што прыедуць да нас летам, стаміўшыся ад экскурсій, змогуць завітаць сюды, адначыць у яго светлых прасторных залах, паспытаць нацыянальных страў, з балконаў і тэрас палубавацца прыгожымі відамі горада.

«Журавінка» вырасла зусім нядаўна на адной з прыгажэйшых магістралей — вуліцы Янкі Купалы. Зусім побач плешча апраўтаў у граніт Свіслач, летам у парках і скверах, якіх многа ў гэтым маляўнічым кутку, заўсёды мнагалюдна.

Над стварэннем будынка рэстарана працавалі галоўны архітэктар «Мінскпраекта» А. Ткачук, мастак Е. Карману і іншыя мастакі, будаўнікі. У «Журавінцы» некалькі залаў. Рэстаран знаходзіцца на другім паверсе, унізе — маладзёжнае кафэ і банкетная зала на 70 месцаў.

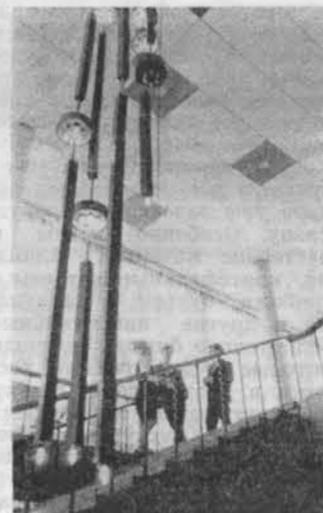
Аб афармленні кафэ і рэстарана раскажае архітэктар Аксана Ткачук.

— Калі пойдзеце ў «Журавінку», абавязкова звярніце ўвагу на невялікую скульптуру, што стаіць справа ля ўваходу. Сваёй гордай постацю і прыгажосцю дзяўчына, якая пляце вянок з духмяных палых кветак, нагадвае мне старажытнюю Неферціці. Нацыянальны каларыт мы імкнуліся захаваць пры афармленні залаў, хола. Дрэва і кераміка — традыцыйныя беларускія матэрыялы — выкарыстаны вельмі шырока. Дрэвам аддзеланы сцены і столь верхняй залы. Пры стварэнні арыгінальнай люстры, якую

мы лічым сваёй асаблівай удачай, таксама галоўным матэрыялам было дрэва. Дзесяткі лампачак, падобных на свечы, звешваюцца ўніз і адбіваюцца ў нацёртым да бляску паркеце. Керамічныя і драўляныя ўпрыгожанні, якіх так многа развешана на сценах, адлюстроўваюць сцэны народных свят. Ваш погляд абавязкова спыніцца і на ажурных, зробленых з металу дзвярах, якія вядуць у маладзёжнае кафэ. Яны сапраўдны твор мастацтва і дастойнае ўпрыгожанне «Журавінкі».

Але чаго была б варта ўся гэтая прыгажосць без добрай кухні? Стравы, якія гатуюць кухары «Журавінкі», здольны задаволіць густ самага вытанчанага гурмана. Нельга не сказаць аб фірменным напітку, які ставіцца на стол яшчэ да таго, як вы зробіце заказ. Яго прыгатаўляюць з натуральнага журавіннага соку, куды дадаецца цукар, лімонны сок, некалькі грамаў віна і лёд. Дарэчы, якое б блюда вы тут ні заказалі, у талерку вам абавязкова пакладуць некалькі сакавітых чырвоных журавінак. Такая традыцыя! У меню побач з далікатэсамі — чорнай ікрой, балыкамі, куранятамі «табак» — стаяць назвы беларускіх страў: мачанка з блінамі, булён з калдунамі, каўбаса сялянская, катлеты бульбяныя з грыбамі, яйкі, фаршыраваныя грыбамі, амлет беларускі.

Вечарамі ў «Журавінцы» залы заўсёды запоўнены. Нават 500 месцаў не хапае, каб ўмясціць усіх жадаючых. Сюды прыходзяць проста адпачыць, пасядзець з сябрамі за чаркай добрага віна, тут часта гуляюцца вяселлі, адзначаюцца дні нараджэння, спраўляюцца юбілейныя банкетны. «Журавінка» адкрылася нядаўна, але паспела хутка заваяваць папулярнасць і прызнанне ў мінчан і гасцей беларускай сталіцы.

Гэтыя здымкі зрабіў наш фотакарэспандэнт К. ЯКУБОВІЧ у рэстаране «Журавінка».

Злева — афіцыянтка Ганна ЮХНАВЕЦ і кухар Раіса ЦЫГАНКОВА рыхтуюцца да прыёму наведвальнікаў.

Унізе — зала маладзёжнага кафэ.

Справа — скульптура дзяўчыны ля ўваходу, будынак рэстарана і куток інтэр'ера.

наполняло мое сердце, так же как и сердца миллионов моих соотечественников, за тех юношей в полушубках и белых маскировочных халатах, которые, проявляя невиданное хладнокровие, стояли нерушимой живой стеной; и об нее разбивались мутные волны слепой злобы китайских пограничников и хун-вайбинов.

Какую силу души, какое внутреннее самообладание, какое чувство ответственности за мир между народами надо было иметь, чтобы не дать естественному чувству возмущения захлестнуть сердце! И странно, и горько было видеть на ушанках, над искаженными злобой лицами китайских пограничников, красную звезду, знак революционной доблести, высоко пронесенной войнами нашей страны сквозь все военные испытания послеоктябрьского полувека. До какого же затемнения душ довела этих политически незрелых людей грязная шовинистическая демагогия маоистов!

А в результате — предательские выстрелы, направленные в грудь тех, кто шел с добрым намерением, не в первый уже раз, побудить оголтелых фанатиков прекра-

тить опасное политическое хулиганство на границе. Подлые предательские выстрелы из засады. Постыдное добивание раненых. Глумление над трупами. И... длинная шеренга свежих могил на советской земле. И согбенные скорбью матери, склоненные над могилами холмиками... И рокот народного гнева, прокатившийся, как гул лавины, по необъятным просторам нашего Отечества от Балтики до Тихого океана.

Большим трудовым братством советских народов созидается под ленинским знаменем коммунизм. И дети всех советских народов охраняют наши священные рубежи. Предательские пули скопились парней разных национальностей, для которых любовь к Отечеству была выше всего. Предательские пули оборвали их жизнь тогда, когда перед ними только еще открывался большой, полный радостной уверенности путь в будущее. И это должно знать и помнить все наше юношество — во имя радостного завтра встали лицом к лицу со смертью их мужественные сверстники!

Сердце каждого из нас, сердца советских людей полны скорби и гнева, гнева про-

тив тех, кто, изменив интернациональному братству трудящихся, сделал молодых граждан своей страны убийцами, убийцами искренних, честных друзей их родины. Проклятие миллионов советских отцов и матерей, проклятие сверстников погибших героев ложится на головы пекинских провокаторов!

Но советские люди не могут и не хотят отождествить семью миллионов трудящихся китайцев с маоистской кликой, предающей не только идеалы пролетарского интернационализма, но и кровные интересы самого китайского народа, задавленного деспотической властью военно-бюрократической диктатуры.

Я НЕ ОДНАЖДЫ бывал в Китае в пятидесятых годах. Я исколесил воздушные пути этой древней страны от советской границы до Южно-Китайского моря, от Тихоокеанского побережья до гималайских предгорий. Это было тогда, когда по всему Китаю шло широкое социалистическое строительство и везде, где бы нам ни приходилось встречаться с рабочими, крестьянами, представителями интеллигенции, теплый ветер искренней дружбы овеивал наши сердца. И в

каждом китайском коммунисте мы видели друга и соратника в борьбе.

Какую же дьявольскую энергию, энергию разрушения, надо было проявить клике «великого кормчего», чтобы утопить в крови и затоптать все это, довести банды одуряченных и обманутых юнцов до озверения и превратить их в оголтелых убийц и насильников.

Не против людей труда, несущих ныне ярмо маоистской диктатуры, направлен гнев советских людей. Мы верим, мы надеемся, что, несмотря на годы кровавых «чисток», несмотря на разрушение Коммунистической партии и несмотра на разгон органов государственной власти, тысячелетняя мудрость и память о настоящем, подлинно революционном боевом прошлом возобладают в жизни китайского народа. И он не позволит клике великодержавных шовинистов и предателей пролетарского дела превратить Китайскую Народную Республику в оплот реакции, в фактического наемника мирового империализма.

Мы все, как наши павшие на льду Уссури юные соотечественники, верны завещан-

ному нам Лениным принципам пролетарского интернационализма.

Но мы любим свою Родину, как любили ее эти юноши, мы помним ленинские слова о том, что «...Владивосток далеко, но, ведь, это город-то нашешский...», так же как все города и веси нашей Родины, простершейся на одной шестой земной суши. И мы помним, что от силы нашего патриотизма, от нашей преданности святому делу боевого братства трудящихся всей земли зависит будущее нашей планеты, потрясаемой великими социальными бурями.

И пусть знают маоисты и те, кто незримо направляет их действия, что все мы, от мала до велика, горячо и самоотверженно борющиеся за мир между народами, готовы встать на защиту священных рубежей Советского Союза. И пусть помнят они, учитывая исторический опыт последнего полувека, что мы не только любим свою Родину, дело, которое мы начали в Октябре 1917 года, но и умеем его защищать, что мы умеем завершать навязанные нам войны победой над врагами социализма.

Віцебская панчошна-трыкатажная фабрыка «КІМ» — адно са старэйшых прадпрыемстваў рэспублікі. Сваю першую прадукцыю яна выдала каля сарака год назад і перад вайной займала па магутнасці другое месца ў Саюзе.

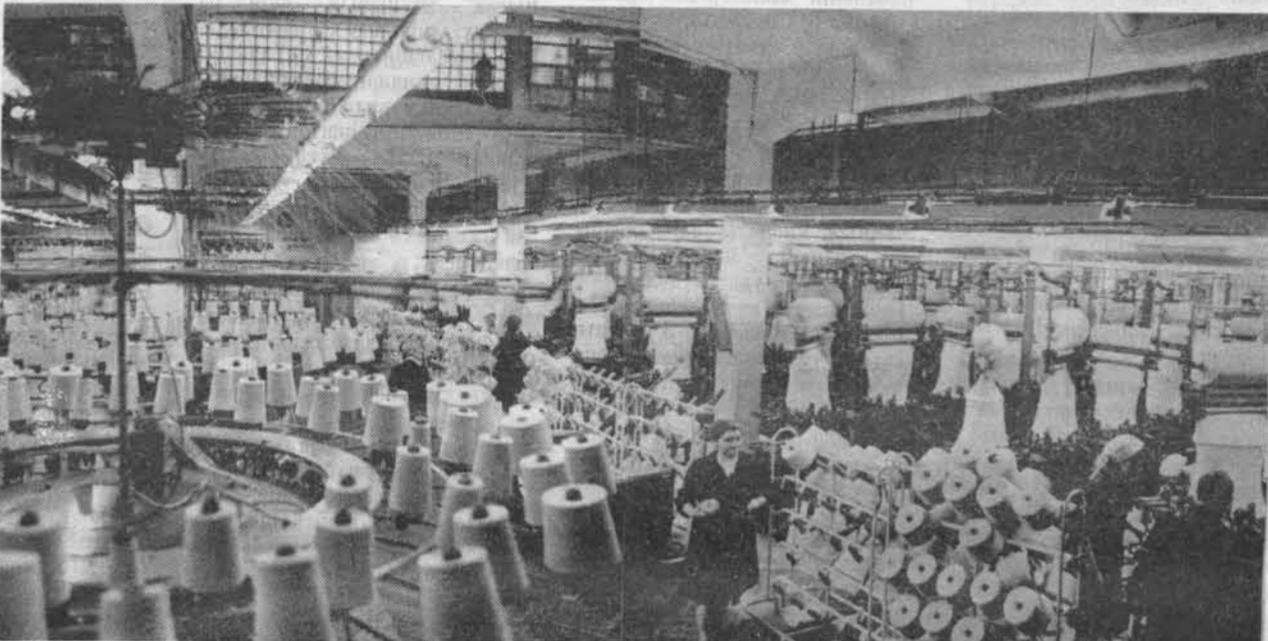
Пасля вайны фабрыка была адбудавана занова. З году ў год яна пашыралася, аснашчалася новым высокапрадукцыйным абсталяваннем і стала адной з буйнейшых у краіне. Цяпер прадукцыю з маркай «КІМ» можна сустрэць не толькі ў Беларусі, але і на Урале, у Сібіры, на Далёкім Усходзе і Краінай Поўначы, у гарадах Украіны і іншых саюзных рэспублік.

Віцебскія трыкатажнікі выпускаюць каля дзвюхсот назваў розных панчошных і трыкатажных вырабаў з эластыку, капрону, паўшэрсці і прастай пражы.

Вялікая ўвага на прадпрыемстве ўдзяляецца тэхнічнаму прагрэсу, мадэрнізацыі абсталявання. У цэхах устаноўлены сотні адзінак новага абсталявання замест старога. Сярод іх — аўтаматы высокага класа па вырабу тонкіх капронавых панчоў, а таксама жакардавыя аўтаматы па выпрацоўцы палепшаных трыкатажных вырабаў розных расфарбовак.

НА ЗДЫМКУ: панчошна-трыкатажны цэх фабрыкі.

Фота Г. УСЛАМАВА.

• НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ •

«НАСТОЙЛИВА вучыцеся, дзеці! Пазнанне адкрывае шлях у свет нязведанага і цудоўнага. Спяшайцеся туды — гэта спраўднае жыццё! Вам усё дадзена, вам усё падуладна».

Гэты надпіс зроблены на кнізе, якую прыслаў школьнікам вёскі Чамяры іх зямляк Міхаіл Міско, кандыдат гістарычных навук. Такіх кніг многа ў Чамяроўскім гісторыка-краязнаўчым музеі.

Да 1900 года, як сведчаць старажылы, у Чамярах вучылі па хатах. Потым адкрылі аднакласнае царкоўна-прыходскае вучылішча. У перыяд буржуазна-памешчыцкай Польшчы ўсяго адзін зыхар вёскі змог атрымаць сярэдняю адукацыю.

Пры Савецкай уладзе для чамяроўскай моладзі адкрыўся шырокі шлях у навуку. Браты Андрэй і Сяргей Багданчук, Ігар і Уладзімір Іскрыкі сталі настаўнікамі, Разалія Бурсевіч і Таццяна Крэчка — урачамі, браты Іван і Мікалай Бурсевічы атрымалі дыпламы інжынераў. Іван закончыў Ленінградскую лесатэхнічную акадэмію, Мікалай — вышэйшае радыётэхнічнае вучылішча.

Каля шасцідзсятці чалавек з невялікай вёскі Чамяры, што на Слонімішчыне, закончылі зараз вышэйшыя навуцальныя ўстановы. Ды што там, вышэйшая адукацыя! Чамяры далі сваіх вучоных, дзеячоў літаратуры і мастацтва.

Прафесарам, доктарам медыцынскіх навук стаў Андрэй Пракапчук. Ён — заслужаны дзеяч навукі, акадэмік АН БССР. Дзвесце дваццаць дзве работы па медыцыне напісаў Андрэй Якаўлевіч.

Сярод вучоных вядома імя другога земляка чамяроўскіх хлебарабаў — Міхаіла Міско, кандыдата гістарычных навук. «Польскае паўстанне 1863 года», «Кастрычніцкая рэвалюцыя і аднаўленне незалежнасці Польшчы» і іншыя працы гэтага вучонага ўнеслі ўклад у развіццё савецкай гістарычнай навукі. Міхаіл Міско жыве ў Маскве, а яго зямляк Сцяпан Міско — у Мінску. Сцяпан Міхайлавіч — кандыдат мастацтвазнаўства, старшы навуковы супрацоўнік Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору.

На выстаўцы выяўленчага мастацтва ў Мінску прыцягваюць увагу наведвальнікаў скульптуры «Маці партызанка», «Партрэт выдатніцы». Гэтыя творы належаць Івану Якімавічу Міско, супрацоўніку Дзяржаўнага мастацкага музея БССР.

Свой паэтычны шлях Іван Дарафеевіч Міско пачаў яшчэ

да 1939 года, у суровыя гады падполля. Аб горы-нядолі пісаў ён тады, аб бязрадасным жыцці паднявольнага беларускага селяніна. Цяпер на скарнях прабіваецца сівізна, але сэрца не старэе. Жыццё ж такое вакол, і Іван Дарафеевіч піша аб гэтым жыцці ўсхвалявана і ярка.

М. РЫЛКО.

ЦЯПЕРАШНІ селянін-калгаснік — гэта не той, што калісьці, пры царызме, араў сахой сваю вузенькую палоску зямлі, кідаў зерне ў раллю з сявёнкі, малаціў ураджай цэпам ды жыў у пастаяннай нястачы.

Сяляне вёскі Вялеў даўно ўжо аб'ядналіся ў калгасы, з дапамогай тэхнікі вырошчваюць высокія ўраджай, жывуць заможна і радасна. У 1929 годзе яны стварылі калгас «III Інтернацыянал». Зараз у гэтай гаспадарцы налічваецца 13 трактараў, 8 аўтамашын, 6 камбайнаў і многа іншых механізмаў. У 1968 годзе грашовы даход калгаса ў параўнанні з 1967 павялічыўся на 120 тысяч рублёў. Вёска будзеца. За апошнія шэсць гадоў вырасла новая вуліца з дабротнымі дамамі. Калгаснікам Уладзіміру Савічу на будаўніцтва ў крэдыт выдана 800 рублёў, Міхаілу Савічу — 200, Івану Волку — больш 300 рублёў. За кошт незалімых фондаў у мінулым годзе былі пабудаваны і здадзены ў эксплуатацыю дом жывёлавода, дом механізатара, птушнік на 5 000 галоў. Расходы арцелі на культурна-бытавыя патрэбы летась склалі каля 2 000 рублёў. На выплату пенсій калгаснікам-пенсіянерам гаспадарка адлічыла больш 14 тысяч рублёў.

Заможна жывуць зараз працаўнікі сяла. Сярэдняя аплата рабочага дня механізатара складае 3 рублі 35 капеек, жывёлавода — 3 рублі і палявода — 2 рублі 10 капеек. Легась выдаткавана на аплату бальнічных лістоў 1 776 рублёў, на выдачу прэмій і падарункаў перадавікам вытворчасці — 2 200 рублёў. Калгаснікам прадастаўляюцца аплачваемыя водпускі — 12 рабочых дзён паляводам і 18 — шафёрам, жывёлаводам і механізатарам. Да паслуг хлебарабаў два магазіны, клуб, бібліятэка, фельчарска-акушэрскі пункт. Дзеці вучацца ў Вялеўскай васьмігодцы і ў сярэдняй школе суседняй вёскі Марохарава, затым працягваюць вучобу далей. Толькі ў сельскагаспадарчых навуцальных установах краіны цяпер вучыцца каля 20 маладых калгаснікаў.

Жытквіцкі раён.

І. НОВІКАУ.

ПАДАРУНАК НАРОДНАГА ўМЕЛЬЦА

У Чэрнеліскім сельскім клубе адкрылася выстаўка карцін мясцовага мастака Мікалая Шчалканова. 86 палотнаў, эцюдаў і эскізаў упрыгожылі сцены фая. Шматлікія наведвальнікі — рабочыя саўгаса, інтэлігенцыя, школьнікі, госці з навакольных вёсак — любаваліся знаёмымі куткамі.

Выстаўку сваіх карцін мастак перадаў у дар саўгасу. Я ўзяў невялікае інтэрв'ю ў Мікалая Якаўлевіча.

— Вы ўсе свае работы падарылі саўгасу?

— Не, гэта толькі трэцяя частка маіх работ, напісаных за 20 з лішнім год.

— А дзе ж цяпер астатнія вашы творы?

— Вандруюць. Зараз яны ў Рэспубліканскім доме народнай творчасці. Міністэрства культуры БССР і Маладзечанскі дом народнай творчасці арганізавалі выстаўку маіх работ. Са жніўня 1968 года яны пабывалі ўжо ў Вілейцы, Маладзечна, Красным. Пасля Мінска карціны будуць выстаўлены ў Іўі, а потым у Вільнюсе. Хоццаца закончыць галоўную карціну, над якой я працую многія гады. У аснову яе пакладзены сюжэт з кнігі праслаўленага партызанскага камандзіра Пруднікава «Няўлоўныя».

А. БЯСПАЛЫХ.
Іўеўскі раён.

ДЭКРЭТ ЗДАРОЎЯ

Паўстагоддзя назад заснавальнік Камуністычнай партыі і Савецкай дзяржавы Ул. І. Ленін падпісаў дэкрэт Савета Народных Камісараў «Аб курортных мясцовасцях агульнадзяржаўнага значэння». Гэтым урадавым актам быў пакладзены пачатак нацыяналізацыі курортаў, ператварэнню іх у здраўніцы для працоўных.

Да Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, нягледзячы на наяўнасць разведаных крыніц лекавых мінеральных вод і лячэбных грязей, санаторна-курортная сетка ў краіне была вельмі нязначная, налічвала ўсяго 60 санаторыяў на 3 тысячы месц. У асноўным курорты размяшчаліся на Каўказе і ў Крыме. Для працоўных яны былі недаступныя.

Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя адначасова з вырашэннем іншых важных задач народнай аховы здароўя адкрыла вялікія перспектывы для развіцця санаторна-курортнай справы ў нашай краіне.

У адпаведнасці з ленинскім дэкрэтам у былых царскіх палацах, панскіх сядзібах, купецкіх дачах ствараліся санаторыі, дзе лячыліся рабочыя, воіны Чырвонай Арміі. Нягледзячы на цяжкае эканамічнае становішча ў краіне, пачалося будаўніцтва новых санаторыяў і дамоў адпачынку.

Да пачатку Вялікай Айчыннай вайны ў краіне было ўжо 1838 санаторыяў на 240 тысяч месц і 1270 дамоў адпачынку на 195 тысяч месц, у якіх штогод лячылася і адпачывала 2 мільёны 700 тысяч чалавек.

Высокімі тэмпамі развіваецца санаторна-курортная сетка пасля вайны. Нягледзячы на тое, што ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны на часова акупіраванай нямецка-фашысцкімі захопнікамі тэрыторыі значная частка санаторыяў і дамоў адпачынку была разбурана, у 1966 годзе ў краіне налічвалася 2197 санаторыяў на 407 тысяч месц.

У Беларусі да Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі санаторыяў і дамоў адпачынку не было наогул. Першы дом адпачынку быў арганізаваны ў 1920 годзе на маляўнічай ускраіне Бабруйска ў былой сядзібе буйнога падрадчыка. Пазней пачалі працаваць дамы адпачынку ў Ждановічах, Чонках, Оршы і іншых месцах.

За гады Савецкай улады ў рэспубліцы створана вялікая сетка санаторыяў, санаторыяў-прафілакторыяў і дамоў адпачынку.

Асабліва шырока разгарнулася будаўніцтва санаторыяў і дамоў адпачынку ў рэспубліцы

ў апошнія гады. Пабудаваны такія выдатныя здраўніцы, як санаторыі «Крыніца» і «Нарач», дамы адпачынку «Нарач», «Беларусь», «Свіцязь» і інш. Капітальна рэканструяваны і расшыраны старэйшыя санаторыі імя Леніна і «Лётцы», дамы адпачынку «Ждановічы» і «Чонкі».

Цяпер толькі ў падначаленні Беларускага рэспубліканскага савета па кіраўніцтву курортамі прафсаюзаў ёсць 4 санаторыі на 1585 месц і 11 дамоў адпачынку на 4 тысячы месц. Акрамя таго, функцыяніруе вялікая сетка санаторыяў-прафілакторыяў больш чым на 2 тысячы месц, дзе працоўныя атрымліваюць прафілактычнае лячэнне без адрыву ад вытворчасці. Больш чым 40 санаторыяў знаходзіцца ў падначаленні Міністэрства аховы здароўя БССР.

Толькі ў санаторыях і дамах адпачынку прафсаюзаў рэспублікі ў 1968 годзе адпачыла і лячылася больш як 130 тысяч працоўных.

Камуністычная партыя і Савецкі ўрад, праяўляючы нястомныя клопаты аб дабрабыце савецкага народа, удзяляюць шмат увагі далейшаму расшырэнню сеткі санаторыяў і дамоў адпачынку. З кожным годам павялічваецца асігнаванні на іх будаўніцтва. Так, калі ў 1959 годзе на гэтыя мэты было асігнавана 415 тысяч рублёў, то ў 1969 годзе асігнаванні склалі 2451 тысячу рублёў.

У гэтым пяцігоддзі колькасць месц у санаторыях павінна быць даведзена да 2500, у дамах адпачынку да 4500.

Побач з работай па расшырэнню сеткі санаторыяў і дамоў адпачынку ў рэспубліцы за апошнія гады многа было зроблена па ўдасканаленню санаторна-курортнага лячэння і паліпшэнню абслугоўвання. З гэтай мэтай праведзена спецыялізацыя санаторыяў — кожнаму з іх устаноўлен пэўны медыцынскі профіль. Гэта дае магчымасць лепш аснасціць санаторыі медыцынскім абсталяваннем, падрыхтаваць і ўкамплектаваць іх кваліфікаванымі медыцынскімі кадрамі.

Праведзеныя мерапрыемствы ў здраўніцах па стварэнню лячэбнай базы, укамплектаванню і падрыхтоўцы кваліфікаваных кадраў далі магчымасць

не толькі арганізаваць на высокім навуковым узроўні дыягностыку і лячэнне, але і праводзіць навукова-даследчую работу.

У комплексным лячэнні хворых ужываюцца сучасныя метады фізіятэрапіі: ультрагук, фонафарэз лекавых рэчываў, токкі Бернара, электрасон і інш. Шырокае ўжыванне атрымалі вода- і грязелячэнне, лячэбная фізкультура і інш.

За апошнія гады пры лячэнні раду захворванняў у санаторыях паспяхова выкарыстоўваюцца прыродныя лячэбныя фактары Беларусі — мінеральныя воды, торфагразі і сапрапелі. Нетры нашай рэспублікі багатыя рознымі мінеральнымі водамі. Найбольш часта сустракаюцца хларыдна-натрыевыя і хларыдна-сульфатна-кальцыева-магніевыя, якія па свайму хімічнаму саставу і лекавым уласцівасцям з'яўляюцца блізкамі аналогамі мінеральным водам вядомых курортаў (Друсцінкінай, Бірштонас, Трускавец, Старая Руса, Іжэўск і інш). Першыя крокі па выкарыстанню гэтых вод для лячэння хворых былі зроблены ў Бабруйску.

Цяпер мясцовыя мінеральныя воды паспяхова выкарыстоўваюцца для лячэння захворванняў страўніка-кішечнага тракта, печані і жоўцевых шляхоў у санаторыях імя Леніна, «Крыніца» і «Нарач»; пры лячэнні нервовай сістэмы і апорна-рухальнага апарата ў санаторыі імя Леніна, пры сардэчна-сасудзістых захворваннях у санаторыях «Лётцы» і «Нарач». Назіранні ўрачоў паказалі, што ўжыванне бабруйскай, ждановіцкай і нарчанскай мінеральных вод пры лячэнні хранічных гастрытаў, захворванняў печані і жоўцевых шляхоў у комплекснай тэрапіі даюць высокі лячэбны эфект.

У санаторыях кансультуюць хворых і кіруюць навуковай работай урачоў акадэмік АН БССР І. Мішэнін, прафесар Т. Даўгяла, прафесар А. Давыдаў, дацэнт В. Жаўрыд і іншыя.

Л. ХАСІН,
намеснік старшыні Беларускага рэспубліканскага савета па кіраўніцтву курортамі прафсаюзаў, заслужаны ўрач Беларускай ССР.

САВЕЦКАЕ КІНО ЗА МЯЖОЙ

Цэнтральны кінатэатр «Сіці» размешчан на самым людным скрыжаванні Заходняга Берліна. Некалькі першых тыдняў новага года — увесь студзень і частку лютага — на будынку кінатэатра, узвышаючыся над людскім патокам, вісела велізарнае рэкламнае палотнішча. Афіша паказвала Таццяну Самойлаву ў ролі талстойскай Анны. На афішы — надпіс: «Фільм «Анна Карэніна», пастаўлены на класічным творы літаратуры».

Гэта савецкае кінакарціна і цяпер карыстаецца поспехам у заходнеберлінскага глядача. Пасля паспяховай студзеньскай прэм'еры «Анна Карэніна» дэманструецца ў многіх кінатэатрах горада. Толькі ў студзені і лютым у Заходнім Берліне адбыліся прэм'еры яшчэ трох савецкіх мастацкіх фільмаў: «Жывыя і мёртвыя», «Бэла» і «У горадзе С». Акрамя таго, вялікую ўвагу грамадскасці прыцягнуў наладжаны ў пачатку года прагляд карціны «Шостае ліпеня».

Пракатам нашых фільмаў займаецца кіна-

пракатная фірма «Пегасус-фільм». Я напрасіў яе кіраўніка С. Гамбарофа раскажаць аб выніках мінулага года і аб тым, што мяркуецца зрабіць у 1969 годзе.

— У заходнеберлінскіх кінатэатрах у мінулым годзе былі наладжаны прэм'еры карцін «Зачараваныя астравы», «Вайна і мір» (2-я і 3-я серыі), «Сёння новы атракцыён», «Хейсурская балада» («Грузія-фільм») і «Сцеражыся айтамабіля», — гаворыць С. Гамбароф. — Некалькі фільмаў савецкіх кінарэжысёраў, у тым ліку «Гамлет» і «Царская нявеста», выхадзілі паўторна на гарадскія экраны. Заходнеберлінскае грамадства «Сябры нямецкай кінематографіі» арганізавала ў 1968 годзе два тыдні савецкіх фільмаў — гісторыка-рэвалюцыйных і сучасных. Зала на 560 месц была штодзённа перапоўнена, калі паказваліся «Чапаеў», «Ленін у Кастрычніку», «Украіна» і іншыя карціны.

Заходні Берлін.

кар. ТАСС.

● ПИШУТ ЗЕМЛЯКИ ● ПИШУТ ЗЕМЛЯКИ ● ПИШУТ ЗЕМЛЯКИ

В первый раз я посетил СССР — родину моих родителей в 1965 году. В составе туристской группы объехал многие большие города, побывал в Минске, но, к сожалению, не смог навестить родных, проживающих в деревне Черешли Новогрудского района. Это мне удалось сделать во второй приезд.

Два месяца я провел со своими родными. Принимали меня очень хорошо, все показывали. Меня поразило уровень механизации в колхозах. Люди весьма довольны своей жизнью при Советской власти. Они обеспечены бесплатной медицинской помощью, не то, что в США, где, если не имеешь денег на лечение, ложись и помирай.

Люди все культурные. Многие мои родные окончили высшие школы и работают инженерами, учителями, врачами. Все, что я увидел на родине отца и матери, убедило меня, что Денис Горбачевич, написавший свою книжку об СССР, все в ней выдумал. Только напрасно старался клеветник, ему никто не поверит.

Я каждому рекомендую посетить СССР и воочию убедиться, как хорошо и культурно живут советские люди.

США.

А. СЕЧКО.

После 29-летней разлуки я побывал в родных местах — в Радуні Гродненской области. Я ничего не мог узнать, так все изменилось.

Во всех, даже в самых отдаленных колхозах электричество. А раз есть электричество, покупаются стиральные машины, телевизоры, холодильники.

Неудобные, пыльные дороги, которые сохранились в моей памяти, теперь покрыты асфальтом. Когда-то, чтобы добраться до города Лиды, нужно было пешком пройти 45 километров. А теперь туда каждый час отправляется автобус.

Раньше вокруг наших мест были непроходимые болота — 5 000 десятин пропадали без пользы. Сейчас эти земли осушены и дают хорошие урожаи.

До 1939 года только тот мог себе позволить послать сына в гимназию, кто имел большое хозяйство или находился на хорошей должности. А теперь дети колхозников свободно получают высшее образование. Сыновья моего друга, который мальчишкой нанимался в пастухи, стали один инженером, другой врачом.

Мне очень понравилась эта поездка, и в нынешнем году буду стараться снова приехать на Родину.

Англия.

В. ГРИШАН.

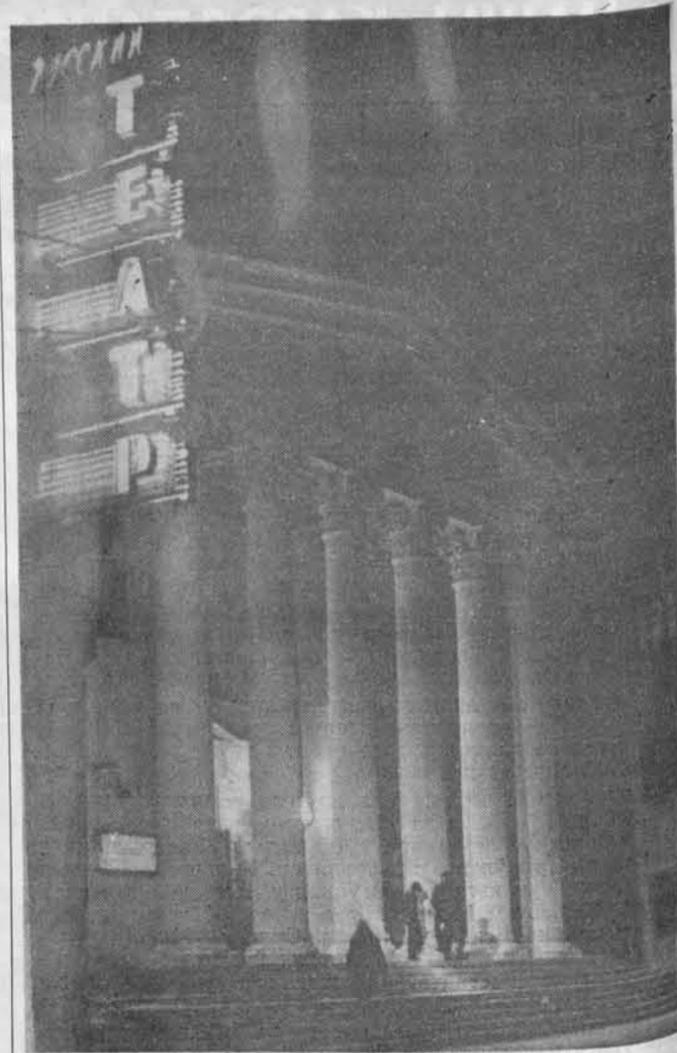
«На вярбе грушы растуць» — под таким заголовком прочитал я корреспонденцию в «Голасе Радзімы» и задумался: что заставило белоруса Яконюка писать такую бессмыслицу. Может, и вправду ему и его дочери попался какой-то необыкновенный капиталист, которого устраивает, что его рабочие только один час работают, а остальное время романы читают. А может, дело в другом.

Я знал одного отца, который работал вместе со своей дочкой у капиталиста и хвастался, что они ничего не делают, а хозяин возит их на своем авто в рестораны и театры. Но когда дочь родила, капиталист выбросил их обоих. Дочь оставила ребенка отцу с матерью, а сама уехала. И мне, и другим знакомым не раз приходилось помогать старикам материально.

США.

А. ЧИЧКАН.

● ПИШУТ ЗЕМЛЯКИ ● ПИШУТ ЗЕМЛЯКИ ● ПИШУТ ЗЕМЛЯКИ

Мінск. Будынак рускага драматычнага тэатра імя Максіма Горкага. Фота К. ЯКУБОВІЧА.

У асартыментным кабінце Брэсцкага дывановага камбіната.

Фота Ю. ІВАНОВА.

НАРАДЖЭННЕ ДЫВАНА

З неслабнай увагай слухаю расказ Таццяны Сцепанюк і Мікалая Сцяблянкі — мастакоў Брэсцкага дывановага камбіната.

...Нараджэнне дывана. Не, гэта не толькі мерны стук машын і паволі спаўзаючая цяжкая стракатая стужка.

Мінулым летам сваю творчую камандзіроўку на збору арнаментальнага матэрыялу мастакі Гусеў, Мазуркевіч і Сцяблянкі правялі ў паездках па Беларусі. Працавалі ў Мінску, Слуцку, Калінкавічах, Мазыры, у блізкіх і далёкіх сёлах гэтых раёнаў.

Хадзілі ад вёскі да вёскі, шукалі рэдкія па малюнку рукадзеллі. І вось кладзецца на кальку забыты, закінуты арнамент, які потым зноў ажыве, па-свойму заззяе ў новым малюнку дывана.

...Напружаная рука з пэндзлем спынілася над стракатай палітрай фарбаў. Цяпер трэба выбраць толькі адну... Гэту? І пошук ідзе ўсё далей ад родных мясцін, у глыбіню эпох і стагоддзяў. Ткацтва дыванаў — старажытнае рамяство. У прыватнасці, у нашых сярэднеазіяцкіх рэспубліках, на Каўказе.

З паездкі ў Азербайджан мастакі Гусеў і Мазуркевіч вярнуліся са шматлікімі матывамі будучых дыванаў. Прывезлі з сабой і рэдкасую кнігу «Азербайджанскі дыван» — сапраўдную хрэстаматыю па гі-

сторыі дывана. Не менш карыснай была паездка і мастакоў Таццяны Сцепанюк і Аксінні Гаўрыленка ў Ленінград. Яны працавалі там у Эрмітажы, у Рускім музеі, у іх фондах, вывучаючы малюнкi дыванаў XVI—XVII стагоддзяў народаў Сярэдняй Азіі і Каўказа. А за ўсімі пошукамі і знаходкамі, за доўгай, карпатлівай працай мастакоў камбіната стаіць непазбежная і вельмі патрэбная проза будняў: увасабленне малюнка ў дыване.

— Жакардавая вытворчасць, — гаворыць Таццяна Іванаўна, — самая складаная з машынных дывановых вытворчасцей, прызначэнне якой — імітацыя ручных дыванаў. Таму ў сваёй рабоце мы і стараемся прытрымлівацца традыцый ручных дыванаў, імкнучыся на класічнай аснове нацыянальнага народнага арнаменту ствараць зусім новыя ўзоры.

— Колькі часу вы працуеце над адным дываном? — пытаю ў мастака А. Гаўрыленка.

— Малюнак дывана «Залатая восень», — гаворыць Аксіння Емяльянаўна, — мне ўдалося поўнацю завяршыць за два месяцы. Праўда, выношвала я яго доўга, і нарадзіўся ён у мяне з дэталі старога гэжінскага дывана, які я бачыла ў леныградскім Эрмітажы.

Бяру ў рукі аркуш паўватмана, па якім дробным выскіравым бісерам сіметрычна рассяпаны стракатыя квадратыкі. На крайку малюнка заўважаю несамавіты штампік з ацэнкай

Усесаюзнага мастацкага савета: «Выдатна».

Аказваецца, не толькі цяжкі, але і доўгі шлях ад малюнка да дывана: Усесаюзны мастацкі савет пасля мясцовага і рэспубліканскага — гэта ўжо трэцяя інстанцыя, якая канчаткова вырашае лёс дывана і ацэньвае працу мастака.

— Але справа не толькі ў канчатковай ацэнцы, — гаворыць Таццяна Іванаўна, — для нас паездка на Усесаюзны мастацкі савет, а гэта бывае адзін-два разы ў год, — вялікая школа. Там высокакваліфікаваны спецыялісты па ткацтву дыванаў, мастацтвазнаўцы, архітэктары не толькі адначыю памылкі, вызначаюць вартасці дывана, але і накіроўваюць пошук мастака. У 1968 годзе мы двойчы прадстаўлялі нашы дываны на Усесаюзны мастацкі савет: у Маскве шэсць дыванаў і ў Кіравабадзе восем. Усе яны былі адобраны і прыняты з ацэнкамі «добра» і «выдатна».

...Мерна стукваюць станкі, круціцца карты, снуюць шпулькі. Гэта яны выконваюць творчую волю мастака. І здаецца, ад плаўна сцякаючых на падлогу дыванаў і сапраўды падае водблеск і вярчэння сенажаці, і задумлівага лесу, і чыстага асенняга неба. І дзіўная казка, пачутая мастаком у далёкай беларускай вёсцы, робіцца вось гэтай явай — дываном.

І. ЗАТУЛЬСКИ.

Міхась ДАНИЛЕНКА

ПАЗЫЎНЫЯ

САБАКА доўга гнаў зайца, які хітра пятляў па яшчэ глыбокім снезе. Спачатку Іван Пятровіч услахоўваўся ў тое, як азартна цахлеў ганчак на зайцавым следу. Потым, каб спраміць шлях, паляўнічы напярэці падаўся да ручая.

Тут, на заберажынах ручая, у асобных мясцінах, дзе падуваў вецер снег, сінеў лёд. Муціць зімой, калі была адліга, па лёдзе ішла верхаводка і ля берага лёд утварыў нібы застрэшкі. Цяпер апоўдні, калі добра прыгрывала сонца, на тых застрэшках утварыліся шматлікія ледзяшы. Яны грабеньчыкам закрывалі «застрэшак». Аднак чалавек спачатку не звярнуў на ледзяшы ніякай увагі: брэх набліжаўся.

Нечакана сабака замоўк. Вецярок данёс яго вінаватае паскульванне, і Іван Пятровіч зразумеў: даўгавухі зноў абхітрыў яго сабаку.

Неўзабаве з кустоў выбраўся запараны сабака. Ён вінавата павільваў хвостом, вываліў язык, выбіўся на вышэйшае месца да гаспадара і, стомлены, расцягнуўся каля яго ног.

Раптам Іван Пятровіч прыслухаўся. Аднекуль даносілася на дзіва далікатная, меладычная музыка. Сабака адчуў перамену ў паводзінах гаспадара, умомант ускачыў і здзіўлена настабурчыў вушы. Нешта ледзь ледзь чула звінела, быццам хтосьці кратаў дзесяткі срэбраных званочкаў. На момант усё заціхла, а потым зноў ледзь-ледзь чула пазвоньвала.

— Што за праява? — здзіўіўся чалавек і пачаў азірацца па баках.

Дыхнуў ветрык. Вершаліна стромкай сасны, што расла паблізу ручая, зашумела роўным радасным шумам. А зізу пачуўся крышталіна чысты звон. Іван Пятровіч зрабіў некалькі крокаў наперад. Светлая ўсмешка паявілася на яго твары. Дык вось, аказваецца, у чым справа: вецер забаўляўся з ледзяшамі, што выраслі на ледзяным «карнізе». Яны адзываліся такім чыстым звонам, што не верылася — здавалася, нехта часта-часта пастукваў малаточкамі па шматлікіх струнах цымбал.

Сабаку перадалося хваляванне чалавека, і ён забегаву вакол, пачаў абнюхваць снег, тыцкаць носам пад прысыпанымі снегам пні.

— Супакойся, Алмаз, — ласкава прагаварыў Іван Пятровіч. — Вясна, брат, падае свае пазыўныя. Чаго ты без толку гоісаеш?

ВОЧЫ ВЯСНЫ

ДЗЕД быў стары і на сваім вяку ўжо сустрэў не адну вясну. Зімою ён звычайна ўсе дні грэўся на печы і толькі зрэдку злазіў з чарана і тулаў па двары. А як час падыходзіў бліжэй да вясны, стары сцягваў поспілку, садзіўся да люстэрка і падстрыгаў бараду. За зіму яна здорава адрастала і была падобна на памяло. Унук круціўся каля дзеда, прасіў нажніцы. Але стары нязлосна хмурыў бровы і гаварыў:

— Не, браце. Тут я ўжо навяду фасон сам. Нягожа драгуно гусяці такім барадатым сустракаць.

— Якую гусяці? — дапытваўся ўнук.

— А вясну-красну. Яна, унучак, у квясістым сарафане да нас ідзе. І вочы ў яе блакітныя-блакітныя, як лясныя пралескі.

— А якія пралескі? — зноў цікавіўся ўнук.

— Пачакай, вось сабяруся з сіламі і навяду цябе — пакажу вясновыя вочы. Яна хітрушчая — не хоча адразу людзям вочы свае паказаць. Ды мы адшукаем іх.

На дварэ каля калодзежа вялікая снеговая гурба з кожным днём рабілася меншай, непрыкметна асыдала. На сонечных угрэвах снег рабіўся надздраватым, цягнеў. Але да сапраўднай вясны яшчэ было далёка, хоць днём, калі падымалася сонца, са стрэх дружна цурчэлі капяжы. Певень ганарліва пахаджаў перад ганкам і задаволенна піў сцюдзёную ваду з лужынкi, што нацякла ад таллага снегу.

За вёскай адразу пачынаўся лес. Туды вяла добра наезджаная за зіму дарога. Высокія з роўнымі, як верацёны, стваламі сосны стаялі ўзбоч гэтай дарогі. Аднойчы стары засунуў за дзюгу сякеру і ўзяў з сабой унука ў лес.

Яны ішлі паціху — стары і малы. Па каляінах беглі раўчкі. У голлі дрэў падавалі галасы першыя птахі, спявалі сініцы. Малому ўсё тут было цікава: ён жа сустракаў толькі пятую ў сваім жыцці вясну.

Але і дзед таксама не менш за ўнука любваўся і соснамі, і птушным шчэбетам. Каля высачэзнай сасны, якая расла на пагорку каля дарогі, дзед спыніўся і з таямнічым выглядам паклікаў да сябе ўнука.

— Глядзі вунь туды, — паказаў ён на прысыпаную сучым шыгаллем лапіну. — Толькі ціха.

Яны адзілі за другім падыйшлі да сасны. Тут навокал яшчэ ляжаў снег, але на вышэйшым месцы даўно растаў. Каля роўнага ствала дрэва, быццам зоркі, выглядалі падснежнікі. Абодва нагнуліся і доўга моўчкі разглядалі, як якое дзіва, першыя вясновыя кветкі.

— Гэта, унучак, вочы вясны, — растлумачыў дзед. — Вучыся іх адшукваць.

Нядаўна на мінскім вакзале можна было бачыць не зусім звычайных пасажыраў: з вялікімі сумкамі, з баянамі, з балалайкамі, домрамі, цымбаламі і кантрабасамі крочылі яны да цягніка Харкаў—Калінінград. Гэта студэнты БДУ імя Леніна, улюбёныя ў народныя песні, танцы, музыку, ехалі знаёміць са сваім майстэрствам калінінградцаў.

З вялікім поспехам прайшлі канцэрты, з якімі выступілі самадзейныя артысты.

На нашых здымках: выступленне танцавальнага калектыву і аркестра народных інструментаў БДУ імя Леніна ў Калінінградзе.

Фота Н. НЕЧЫПАРЭНКИ.

МЫ УВЕРЕННЫ В СВОЕЙ СУДЬБЕ

А. ВОСС, первый секретарь Центрального Комитета Коммунистической партии Латвии

В связи с приближением знаменательной даты — 100-летия со дня рождения Владимира Ильича Ленина — наша редакция обратилась с просьбой к первому секретарю ЦК Компартии Латвии А. ВОССУ с просьбой рассказать читателям «Голосу Радзімы», как благодаря ленинской национальной политике в братском содружестве советских социалистических республик развивается Латвийская ССР. Сегодня мы печатаем статью А. Восса, написанную для нашей газеты.

Недавно латышский народ отмечал знаменательное историческое событие. В январе 1969 года исполнилось 50 лет с тех пор, как в ходе революционных боев 1917 — 1919 годов трудовой народ Латвии установил Советскую власть, провозгласил Социалистическую Советскую Республику Латвии, создал на своей земле государство рабочих и крестьян.

В истории народов, как и в жизни людей, памятные даты располагают к размышлениям, к осмыслению пройденного пути, к подведению итогов.

Возвращаясь к событиям 1917—1919 годов, наши люди на юбилейных торжествах тоже старались окинуть взором полувековой путь своего народа, сделать определенные обобщения и выводы.

Как лейтмотив во всех сопоставлениях, во всех размышлениях о прошлом и настоящем, прошла такая мысль: дело, за которое полвека тому назад с такой революционной энергией и самопожертвованием боролись рабочие и трудовые крестьяне Латвии, живет и побеждает ныне в Латвийской Советской Социалистической Республике.

Как известно, в силу ряда конкретно-исторических причин и обстоятельств Советская власть в Латвии в 1919 году просуществовала недолго. Она была подавлена объединенными усилиями империалистических держав Запада и внутренней контрреволюции. Однако наш народ никогда не мирился с диктатурой националистической буржуазии. На протяжении всего периода буржуазного господства он мужественно боролся за свою свободу, за демократические права, за власть трудящихся. В 1940 году Советская власть в Латвии была восстановлена.

Таким образом, лишь в 1940 году была одержана окончательная победа в той многолетней борьбе, которую вел латышский народ против темных сил старого, капиталистического строя. Начало этой освободительной борьбы восходит к началу нынешнего, XX века, когда пролетариат Латвии вместе с пролетариатом России, а также Украины, Белоруссии и других окраин бывшей царской империи выступил на арену исторического творчества, преобразования мира.

С высоты нынешних исторических рубежей 20-летнее господство националистической буржуазии (1920 — 1940 гг.) выглядит лишь как один из зигзагов в судьбах нашего народа. А вообще-то путь истории неодолим, наш путь к социализму был исторически предопределен.

По масштабам политических и социально-экономических преобразований, осуществленных на нашей земле за годы Советской власти, этот период новой, социалистиче-

ской жизни равен целому столетию.

Что же конкретно имеем мы в виду, делая такие выводы?

Сопшемся на некоторые основные итоги пройденного пути. И пусть на основании этих объективных данных читатели сами судят о масштабах и темпах нашего роста, нашего расцвета.

За годы Советской власти выпуск промышленной продукции в республике увеличился более чем в 22 раза. Пожалуй, здесь уместно указать для сравнения, что буржуазное правительство Латвии за 20 лет своего господства (1920—1940 гг.) так и не сумело достигнуть в промышленном производстве даже уровня предвоенного, 1913 года.

Быстро растет и сельскохозяйственное производство Латвии. Уже в 1965 году в расчете на одного человека, занятого в сельском хозяйстве, валовая продукция более чем в два раза превысила уровень 1940 года. А ведь надо еще учесть, что по сравнению с буржуазным временем значительно сократилась продолжительность рабочего дня.

Когда идет речь об этих больших достижениях в экономике, наши недруги за рубежом часто пытаются доказать, что социализм тут вроде и вовсе не при чем: дескать, в нынешний век технического прогресса латышский народ и при капитализме добился бы не меньшего. Однако жизнь опровергает подобные утверждения. Темпы роста промышленного производства в Латвии значительно выше, чем в капиталистических странах Северной Европы. Вот некоторые сопоставимые данные по сельскохозяйственному производству. В расчете на душу населения в Латвии производится сейчас молока в два раза больше, чем в Федеративной Республике Германии, в три раза больше, чем в Англии, в четыре раза больше, чем в Италии. По производству мяса на душу населения мы также опережаем эти страны.

Величайшим достижением Советской власти мы считаем тот факт, что у нас неуклонно повышается жизненный уровень народа. На новой, социалистической основе, а значит — справедливо и мудро, решены важнейшие социальные проблемы. Из года в год растут денежные доходы трудящихся. Государственный план развития народного хозяйства республики на 1969 год, утвержденный не-

давно сессией Верховного Совета Латвийской ССР, предусматривает обеспечить увеличение в 1969 году по сравнению с 1968 годом реальных доходов на душу населения на 5,9 процента.

Реальные доходы рабочих промышленности превысили уровень 1938 года, т. е. уровень буржуазной Латвии, более чем втрое.

Неуклонно увеличиваются также выплаты и льготы, получаемые трудящимися за счет общественных фондов потребления. Бесплатное обучение, медицинское обслуживание, оплачиваемые отпуска, широкая сеть пенсионного обеспечения — все это сегодня норма нашей жизни. И в то же время именно это, ставшее для наших людей привычным, повседневным, больше всего поражает обычных гостей из зарубежных капиталистических государств, когда они посещают Латвийскую республику.

Отсутствие безработицы, уверенность в завтрашнем дне, бесплатное медицинское обслуживание, всесторонняя забота общества о детях и юношестве, фактическое равноправие женщины, льготы и преимущества для женщин-матерей, широкие права профсоюзов, крайне низкие размеры квартирной платы — все это и многое другое вызывает у добросовестных объективных наблюдателей из мира капитализма самую непосредственную и самую сильную реакцию. Ничего подобного они у себя дома, в странах западного мира, не видят.

Наверное, немногие из тех, кто читает эти строки, знают, сколько у нас в Латвии пенсионеров. Можем дать официальную справку. При населении в 2 миллиона 300 тысяч человек государственные пенсии получают более 400 тысяч, в том числе около ста тысяч колхозников.

Росту благосостояния трудящихся способствует жилищное строительство, которое ведется у нас в широких масштабах. За послевоенные годы построены жилые дома общей площадью более 11 миллионов квадратных метров.

Коренное изменение социальных условий жизни, рост благосостояния трудящихся, улучшение условий труда и быта, кропотливая работа наших медиков приносят замечательные результаты. За 28 лет Советской власти средняя продолжительность жизни населения республики выросла с 57 до 71 года.

Значительны также наши успехи в развитии науки и культуры. Главное достижение социалистического строя, как мы считаем, состоит в том, что богатства культуры стали общенародным достоянием. Годы Советской власти — это пора невиданного расцвета духовной жизни нашего народа. Латвия сегодня является республикой сплошной грамотности. А ведь в буржуазные времена здесь было более 200 тысяч неграмотных. Мы имеем сейчас на тысячу жителей в два раза больше студентов, чем во Франции, и в три раза больше, чем в Западной Германии.

Советскому человеку присуще чувство хозяина республики, хозяина страны. Это особенно ярко проявляется в том, что широкие массы трудящихся принимают активное непосредственное участие в управлении государственным, общественными делами. «Мы сами страну отцов управляем, мы сами хозяева, сами закон», — так говорит наш видный народный поэт Ян Судрабкалис.

Депутатами Верховного Совета республики избраны представители рабочего класса, колхозного крестьянства и советской интеллигенции. Среди избранников народа — 80 рабочих, 67 колхозников, 163 представителя трудовой интеллигенции — инженеры, техники, специалисты сельского хозяйства и др. Почти третья часть от общего числа депутатов — 32,6 процента — женщины.

Вот это все, вместе взятое, мы и подразумеваем под понятием о советской социалистической демократии, подлинной свободы для трудящихся. Мы, коммунисты, всегда считали и считаем, что свобода для трудящихся — это прежде всего свобода от эксплуатации, от политического и национального гнета, от темноты и невежества. По пути обеспечения этих свобод идет наша народная власть.

Давняя и все более крепнущая дружба связывает латышский народ с трудящимися Белоруссии. Вот лишь некоторые беглые штрихи, которые касаются различных этапов развития этой нерушимой дружбы.

В годы гражданской войны наши народы сообща боролись за Советскую власть, против интервентов и контрреволюционной буржуазии. На земле Белоруссии совер-

шил ряд подвигов выдающийся сын латышского народа, легендарный герой гражданской войны, видный полководец Красной Армии Ян Фабрициус. Латышские красные стрелки во главе с другим видным пролетарским полководцем Иоакимом Вацетисом внесли значительный вклад в разгром антисоветского мятежа Довбор-Мусницкого.

В годы Великой Отечественной войны тесно сотрудничали партизаны Белоруссии и Латвии. В сражениях с гитлеровцами закалялась их боевая дружба. Ряд боевых операций народные мстители осуществили совместными усилиями. Они по-братски делились всем, чем могли, вплоть до последнего сухаря.

На юго-востоке нашей республики, там, где сходятся границы России, Белоруссии и Латвии, есть высокий курган. Партизаны назвали его Курганом дружбы. Бывшие участники всенародной антифашистской борьбы регулярно встречаются на этом священном месте. И, как говорил поэт, «бойцы вспоминают минувшие дни и битвы, где вместе рубились они»...

Как символ совместной борьбы за торжество ленинских идей, в середине пятидесятых годов на стыке границ трех республик — Белоруссии, Литвы и Латвии — была построена сельская гидроэлектростанция «Дружба народов». Колхозники трех республик соорудили ее общими силами. По мощности это сравнительно небольшая электростанция, но идея, которая лежала в основе ее сооружения, — это могучая и вдохновляющая идея: дружить, плечом к плечу идти вперед по пути строительства новой жизни.

Буржуазная пропаганда Запада нередко причисляет жителей Латвии, как и других республик Прибалтики, к народам так называемых «порабощенных стран», которые, стало быть, нужно «освободить» от коммунизма. Всячески изоцируют во лжи и клевете на наш народ главарь реакционной латышской белоэмиграции. Если бы эти люди могли хоть раз посмотреть на вещи реально, то они бы увидели, сколь безнадежны и тщетны их попытки извратить истину, а тем более повернуть вспять колесо истории.

Латышский народ прочно и навсегда связал свою судьбу с партией коммунистов, он безраздельно одобряет и поддерживает как внутреннюю, так и внешнюю политику Коммунистической партии и Советского правительства.

Латышская социалистическая нация уверена в своей светлой счастливой судьбе.

На снимке: площадь у политического института в Риге.

«ТАЙНА НАПАЛЕОНА» — ВОЗЕРА СТАЯЧАЕ?

Дзесяць гадоў назад наш друк уваскрасіў эпізод вайны 1812 года, які мае навуковае значэнне. Асноўваючыся на гістарычных даследаваннях, мемуарах удзельнікаў вайны, архіўных матэрыялах, спецыялісты выказалі рад гіпотэз аб лёсе старажытных рускіх скарбаў, нарабаных французамі ў Маскве пры адступленні з Расіі.

Цікавыя доказы былі выяўлены на карысць гіпотэзы аб возеры Стаячым. Гэта возера знаходзіцца поблізу гарадскога пасёлка Крупкі на Міншчыне. Яно размешчана на шляху адступлення галоўных сіл Напалеона, на вельмі цяжкім для іх участку паміж Красным і Барысавам. Вельмі магчыма, што іменна тут прымусішаму да ўцёкаў французскаму войску даваўся расстацца ва ўсім разе з часткай скарбаў, нарабаных у Маскве.

Больш за паўтара стагоддзя прайшло з таго часу, як адступалі на гэтых месцах змучаныя холадам і голадам войскі імператара, якія разставалі пад ударамі рускіх салдат і партызан. Прыкладна столькі ж год налічвае і гісторыя пошукаў «маскоўскай здабычы» Напалеона. Час дае адказы на многія пытанні, але не на ўсе. Разам са сведкамі і відэазапісамі падзей кануў у далёкае мінулае і гэты эпізод вайны. Маўчаць ратныя палі 1812 года. Маўчаць і азёры, на дне якіх, паводле меркаванняў даследчыкаў, могуць апынуцца гістарычныя каштоўнасці. Зрэшты, ці маўчаць азёры?

Па просьбе крупскіх раённых арганізацый група супрацоўнікаў Інстытута торфу Акадэміі навук БССР, якая займаецца вывучэннем азёрных адкладанняў, у 1967 годзе правяла абследаванне возера Стаячага з мэтай вызначэння яго марфаметрычных і гідрахімічных паказчы-

каў, запасаў і характарыстыкі азёрных адкладанняў.

Возера гэта размешчана ў сасновым лесе ў двух кіламетрах на паўднёвы захад ад Крупак, у непасрэднай блізкасці ад аўтамагістралі Масква — Брэст. Плошча яго — 3,3 гектара, максімальная глыбіня — 14 метраў. Прыкладны ўзрост возера — 8—10 тысяч год. Прыбярэжная паласа вадаёма шырынёй да 30—50 метраў накрыта тарфянымі сплавінамі. Па ўсёй плошчы возера запоўнена сапрапельмі, максімальная таўшчыня якіх у цэнтральнай яго частцы дасягае 9 метраў.

Нясмыннае змяншэнне таўшчыні вады ў возеры ў сувязі з накапленнем арганічнага рэчыва мяняе цеплавы і харчовы рэжым вадаёма, што садзейнічае яшчэ больш інтэнсіўнаму накапленню гэтых адкладанняў. Цяпер штогадовы прырост біямасы складае не менш 5—8 міліметраў. Калі дапусціць, што старажытныя рускія каштоўнасці затоплены ў Стаячым, то нават без уліку магчымага пагружэння ў глей ад уласнай вагі яны павінны былі пакрыцца ўжо слоём адкладанняў таўшчынёй не менш 1—1,5 метра.

Параўнаўчыя вынікі гідрахімічных даследаванняў аэрацый возера і аналіз проб далі цікавыя вынікі. У вадзе Стаячага адзначаецца некалькі павышанае ўтрыманне металаў, асабліва серабра. Паўторная гідрахімічная здымка з адборам проб у розных пунктах вадаёма таксама сведчыць аб наяўнасці ўчастка, які мае павышаную канцэнтрацыю іонаў серабра.

Канчатковы адказ на пытанне далёкай гісторыі можна атрымаць толькі ў выніку ачысткі вадаёма, што тэхнічна лёгка ажыццявіма. Дэталёвая разведка азёрных адкладанняў закончана. Іх агульныя запасы складаюць

каля 80 тысяч кубаметраў. Хімічны аналіз паказвае, што сапрапель возера Стаячага, якія складаюць каля 90 працэнтаў усёй масы адкладанняў, маюць вялікую практычную каштоўнасць як угнаенні.

Ёсць і яшчэ адзін важны практычны бок справы. Возера і яго маляўнічыя наваколліцы з векавым сасновым борам з'яўляюцца ўлюбёным месцам адпачынку для мясцовых жыхароў. Калі ж зрабіць ачыстку і добраўпарадкаванне гэтага вадаёма, размешчанага ля аўтамагістралі Брэст—Масква, яно будзе прыцягваць усё ўзрастаючую армію турыстаў.

Улічваючы ўсе гэтыя абставіны, Інстытут торфу па заданню Крупскага раённага ўпраўлення сельскай гаспадаркі склаў тэхнічны праект распрацоўкі азёрных адкладанняў з адначасовым аднаўленнем вадаёма як месца адпачынку. Праектам прадугледжваецца гідра механізаваная распрацоўка сапрапель з прымяненнем пльывучага земснарада. Гідрамаса будзе падавацца ў спецыяльны рэзервуар-адстойнік для наступнай транспарціроўкі яе па адкрытай канаве на палі фільтрацыі і сушкі.

Праект разгледжан і прыняты заказчыкам, а Міністэрства меліярацыі БССР дало згоду прадаставіць земснарад. Гэтыя работы эканамічна апраўданы ўжо таму, што акупяцца за кошт выкарыстання сапрапель.

Такім чынам, наперадзе вялікая работа. Канчатковыя вынікі яе будуць мець не толькі практычнае значэнне. Завяршэнне пачатай справы дасць і адказ на пытанне гісторыі, якое цікавіць даследчыкаў і шырокую грамадскасць.

М. ЛАПОТКА,
старшы навуковы
супрацоўнік Інстытута
торфу АН БССР.

ПАВІЛЬЁН ПЕРАСЯКАЕ АКІЯН

Час ад часу даводзіцца сустракаць у газетах паведамленні аб падарожжах будынкаў і збудаванняў праз акіян. І як правіла — з Англіі ў Злучаныя Штаты. Гістарычныя замкі, помнікі, а часам нават старадаўнія масты прадаюцца муніцыпалітэтамі, якія маюць патрэбу ў наяўных грошах, і мяняюць месца пражыцця, перасяляюцца ў Амерыку.

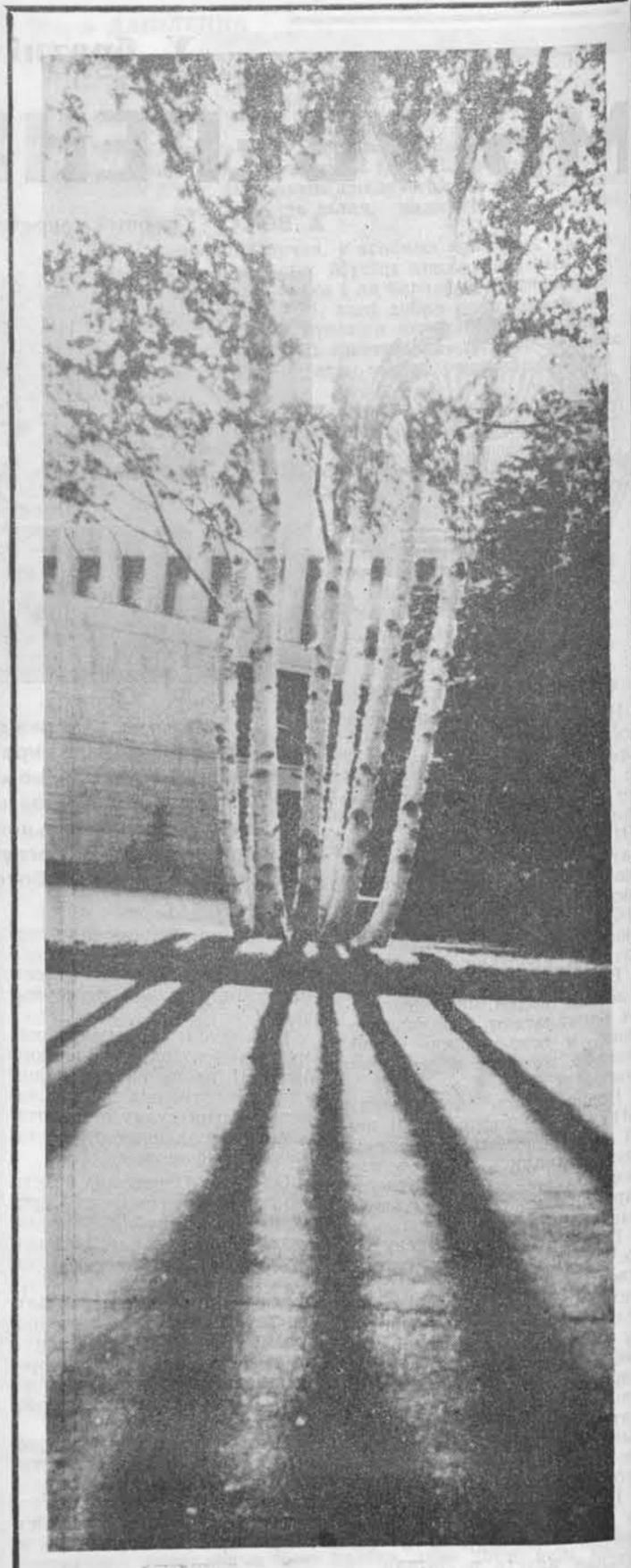
Нядаўна зарэгістравана яшчэ адно такое падарожжа буйнога збудавання. Але характар яго іншы. Не з роднай зямлі на чужыну, а з гасцей на радзіму вяртаецца гэты будынак. Размова ідзе аб савецкім павільёне на Сусветнай выстаўцы ў Манрэалі. Створаны па праекту групы архітэктараў і інжынераў, якой кіраваў лаўрэат Ленінскай прэміі Міхаіл Пасохін, гэты павільён заваяваў у Канадзе і далёка за яе межамі вялікую папулярнасць. З пачатку мільёнаў наведвальнікаў «ЭКСПО-1967» значная большасць пабывала ў павільёне СССР, азнаёмілася з дасягненнямі савецкага народа ва ўсіх галінах чалавечага жыцця і дзейнасці.

...Выстаўка закрылася. Велізарная тэрыторыя, на якой на працягу шасці месяцаў стаялі сотні разнастайных збудаванняў, зноў ператварылася ў парк. Павільёны ліквідаваны, будаўнічыя матэрыялы пайшлі з малатка. Але гэты лёс мінаваў савецкі павільён. Массават падтрымаў прапанову заха-

Па сакавіцкай лыжні.

Фота В. ДУБІНКІ.

Масква. Бярозкі ля Палаца з'ездаў. Фота Н. АМЕЛЬЧАНКІ.

ваць будынак, разабраць яго і адрадыць у сталіцы, дзе ён доўгія гады зможа служыць людзям.

Складаную і адказную задачу вырашыла група савецкіх спецыялістаў, якія прыбылі ў Манрэалі. Старанна, крок за крокам выконваючы дэмантаж, яны пранумаравалі асобныя дэталі, загадзя адводзячы ім дакладнае месца ў будучай, маскоўскай, схеме збудавання. Затым — пагрузка на карабель, і разабраны павільён пайшоў праз Атлантыку ў Маскву.

Хутка павільён пачне другое жыццё ў Маскве. Дзе ж яго ўстановаць? Пасля некалькіх «прымераў» спыніліся на прасторным участку, далучаным да тэрыторыі ВДНГ. Ненадольга ад гэтага месца, прыкладна на адлегласці чвэрці кіламетра, узвышаецца скульптура «Рабочы і калгасніца». Гэта работа Веры Мухінай, якая вянчала савецкі павільён на Міжнароднай выстаўцы 1937 года, у свой час таксама зрабіла падарожжа з Парыжа ў Маскву.

Выбар архітэктараў аказаўся ўдалым: новы будынак, уключаны ў ансамбль ВДНГ, будзе добра відаць адусюль. Вакол шмат зеліны, дэкаратыўных водных басейнаў. Да яго працягнуцца шырокія, добраўпарадкаваныя алеі.

А. ІГАРАЎ.

РАДЫЁ * РАДЫЁ * РАДЫЁ

Паваняныя землякі! Па першай праграме слухайце радыёстанцыю «Савецкая Беларусь» кожны дзень з 19 гадзін 30 мінут да 20 гадзін па сярэднеўрапейскаму часу на частотах 7 тысяч 330, 6 тысяч 145, 6 тысяч 55 і 5 тысяч 960 кілагерцаў, што значыць на кароткіх хвалях у дыяпазоне ад 41 да 50 метраў.

Прадачы па другой праграме, якія таксама трансляруюцца з Мінска штодзённа, слухайце з 22 гадзін 30 мінут да 23 гадзін па сярэднеўрапейскаму часу на частотах 9 тысяч 620,7 тысяч 440 і 7 тысяч 160 кілагерцаў, што значыць на кароткіх хвалях у дыяпазоне 31, 40 і 32 метраў.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

НАШ АДРАС: МІНСК, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 77
ТЭЛЕФОНЫ: 6-19-31, 6-97-92, 6-18-88, 3-15-15.